

บทที่ 5

การอภิปรายผลการวิจัย

บทนี้ผู้วิจัยนำเสนอสาระสำคัญของการสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐาน ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือในการวิจัย การรวบรวม ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยตามสมมติฐาน อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังมี รายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศสององค์การกับพฤติกรรม การปฏิบัติงานของครู ในจังหวัดปัตตานี มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับบรรยากาศสององค์การในโรงเรียน ในจังหวัดปัตตานี
2. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรม การปฏิบัติงานของครู ในจังหวัดปัตตานี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศสององค์การในโรงเรียน กับพฤติกรรม การปฏิบัติงานของครู ในจังหวัดปัตตานี

2. สมมติฐานของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานไว้ดังนี้

1. บรรยากาศสององค์การในโรงเรียนกับพฤติกรรม การปฏิบัติงานของครู

ในจังหวัดปัตตานีมีความสัมพันธ์กันทางบวก

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย

3.1 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูสายผู้สอน

ในโรงเรียนในจังหวัดปัตตานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 1 และ เขต 2 ซึ่งได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรยามานะ (Yamane, 1973 : 727-728) จำนวน 370 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามครูสายผู้สอนเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของโรงเรียน ในจังหวัดปัตตานี ภายใต้อบข่ายองค์ประกอบบรรยากาศองค์การ 5 ด้าน คือ ด้านนโยบายการบริหารจัดการ ด้านคุณลักษณะของผู้นำ ด้านวิทยาการที่ใช้ภายในโรงเรียน ด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานของครูมี 3 ด้านคือ พฤติกรรมการปฏิบัติงานด้านการสอน พฤติกรรมการปฏิบัติงานด้านสนับสนุนการสอน พฤติกรรมการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาตนเอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การ ในโรงเรียนตามทัศนะของครูสายผู้สอน ในจังหวัดปัตตานีที่โรงเรียนสังกัดอยู่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 1 และ เขต 2 มี 5 ด้านคือ ด้านนโยบายการบริหารจัดการ ด้านคุณลักษณะของผู้นำ ด้านวิทยาการที่ใช้ภายในโรงเรียน ด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ประกอบด้วยคำถาม 25 ข้อ ได้กำหนดระดับบรรยากาศองค์การเป็น 5 ระดับ โดยพิจารณาตามเกณฑ์ของ ลิเคอร์ท (Likert Scale)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความเห็นเกี่ยวกับ พฤติกรรมการปฏิบัติงานของครูสายผู้สอนในจังหวัดปัตตานี ที่โรงเรียนสังกัดอยู่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 1 และ เขต 2 มี 3 ด้าน คือ พฤติกรรมการปฏิบัติงานด้านการสอน พฤติกรรมการปฏิบัติงานด้านสนับสนุนการสอน พฤติกรรมการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาตนเอง ประกอบด้วยคำถามจำนวน 15 ข้อ กำหนดระดับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานเป็น 5 ระดับ ตามเกณฑ์ของ ลิเคอร์ท (Likert Scale)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยและส่งแบบสอบถามจากภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ส่งไปยังผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษাপัตตานี เขต 1 และ เขต 2 จำนวน 370 ฉบับ และผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนทางไปรษณีย์ และด้วยตนเองในบางส่วน ได้รับแบบสอบถามคืน 370 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ ปรากฏว่าเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทุกฉบับ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่ได้รับคืนมาทั้งหมด ทำการประมวลผลหาค่าทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป ดังต่อไปนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1. เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การในโรงเรียน วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เป็นรายด้าน และภาพรวม

ตอนที่ 2. เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานของครูสายผู้สอน ในจังหวัดปัตตานีวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เป็นรายด้าน และภาพรวม

2. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation)

3. ทดสอบความมีนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ด้วยค่า t (t-test)

6. สรุปผลการวิจัย

สรุปสาระสำคัญตามวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์เกี่ยวกับระดับบรรยากาศองค์การในโรงเรียน ในจังหวัดปัตตานี

1.1 บรรยากาศองค์การในโรงเรียน ในจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมและรายด้าน ระดับบรรยากาศองค์การตามความคิดเห็นของครูสายผู้สอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านนโยบายการบริหารจัดการ ด้านคุณลักษณะของผู้นำ อยู่ในระดับมาก ด้านวิทยาการที่ใช้ในโรงเรียน ด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพอยู่ในระดับปานกลาง

1.1.1 ด้านนโยบายการบริหารจัดการ ตามความคิดเห็นของครูสายผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่ามีนโยบายและเป้าหมายของโรงเรียนอย่างชัดเจน การกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติของโรงเรียนเกิดจากการมีส่วนร่วมของครูทุกคน ปฏิบัติงานตามแผนงานและโครงการของโรงเรียนได้ตามเป้าหมายอยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่นอยู่ในระดับปานกลาง

1.1.2 ด้านคุณลักษณะของผู้นำ ตามความคิดเห็นของครูสายผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่ามีความสามารถในการติดต่อการประสานงานกับหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ อำนวยความสะดวกในการประสานงานเพื่อส่งเสริมให้ครูทำงานร่วมกัน มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่นอยู่ในระดับปานกลาง

1.1.3 ด้านวิทยาการที่ใช้ภายในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูสายผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่าการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนตามความต้องการของครูอย่างเพียงพอ จัดเจ้าหน้าที่บริการสื่อวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนไว้อำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่นอยู่ในระดับปานกลาง

1.1.4 ด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ ตามความคิดเห็นของครูสายผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่าครูมีโอกาสได้ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างอิสระ ครูมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของเพื่อนร่วมงานเพื่อความสำเร็จอยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่นอยู่ในระดับปานกลาง

1.1.5 ระดับบรรยากาศองค์การในโรงเรียน ในจังหวัดปัตตานี ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพผลปรากฏว่าบรรยากาศองค์การในโรงเรียน ในจังหวัดปัตตานี ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพจำแนกรายข้อ ตามความคิดเห็นของครูสายผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่ามีการปรับปรุงตกแต่งให้ห้องเรียน ห้องทำงาน สวยงามอยู่เสมออยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่นอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์เกี่ยวกับระดับพฤติกรรมกรปฏิบัติงานของครู ในจังหวัดปัตตานี

2.1 ระดับพฤติกรรมกรปฏิบัติงานของครู ในจังหวัดปัตตานีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านพฤติกรรมกรปฏิบัติงานด้านการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านพฤติกรรมกรพัฒนาตนเองมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2.1.1 ระดับพฤติกรรมกรปฏิบัติงานของครู ในจังหวัดปัตตานี ด้านงานการสอน ตามความคิดเห็นของครูสายผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ครูจัดให้มีการใช้สื่อทางการศึกษาให้พร้อมเพียง ในกลุ่มประสบการณ์ที่รับผิดชอบอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่นอยู่ในระดับมาก

2.1.2 ระดับพฤติกรรมกรปฏิบัติงานของครู ในจังหวัดปัตตานี ด้านสนับสนุนการสอน ตามความคิดเห็นของครูสายผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่าครูให้ความร่วมมือกับคณะครู ในโรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรทุกครั้ง ครูส่งผลงานหรือกิจกรรมของนักเรียนเข้าประกวดหรือแสดงในโอกาสต่าง ๆ เป็นประจำ ครูร่วมงานของบุคคลในชุมชนตามโอกาสอันควร เช่น งานแต่งงาน อยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่นอยู่ในระดับปานกลาง

2.1.3 พฤติกรรมกรปฏิบัติงานของครู ในจังหวัดปัตตานี ด้านการพัฒนาตนเอง ตามความคิดเห็นของครูสายผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่าครูเข้าร่วมการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับงานในหน้าที่เพื่อทราบความก้าวหน้าทางวิชาการทุกครั้ง ครูได้นำความรู้จากการศึกษาค้นคว้ามาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ ครูค้นคว้าหาความรู้โดยการอ่านตำรา เอกสารทางวิชาการอย่างสม่ำเสมออยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่นอยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์กรกับพฤติกรรมกา
ปฏิบัติงานของครู ในจังหวัดปัตตานี ภาพรวมและรายด้านปรากฏดังนี้

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์กรกับพฤติกรรมกาปฏิบัติงานของ
ครู ในจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏดังนี้

3.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์กรด้านนโยบายการบริหาร
จัดการกับพฤติกรรมกาปฏิบัติงานของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ 0.01 โดยบรรยากาศองค์กรด้านนโยบายการบริหารจัดการมีความสัมพันธ์กับ
พฤติกรรมกาปฏิบัติงานของครูด้านการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการสนับสนุนการสอน
อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

3.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์กรด้านคุณลักษณะของผู้นำ
กับพฤติกรรมกาปฏิบัติงานของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ 0.01 โดยบรรยากาศองค์กรด้านคุณลักษณะของผู้นำมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกา
ปฏิบัติงานของครูด้านการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ด้านสนับสนุนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง
ด้านการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับปานกลาง

3.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์กรด้านวิทยาการที่ใช้ภายใน
โรงเรียน กับพฤติกรรมกาปฏิบัติงานของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยบรรยากาศองค์กรด้านวิทยาการที่ใช้ภายในโรงเรียน มีความสัมพันธ์
กับพฤติกรรมกาปฏิบัติงานของครู ด้านการสอนอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ด้านสนับสนุนการสอน
อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับปานกลาง

3.1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์กรด้านความพอใจในงานที่
ปฏิบัติกับพฤติกรรมกาปฏิบัติงานของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ 0.01 โดยบรรยากาศองค์กรด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติมีความสัมพันธ์กับ
พฤติกรรมกาปฏิบัติงานของครูด้านการสอน อยู่ในระดับปานกลาง ด้านสนับสนุนการสอนอยู่ใน
ระดับปานกลาง ด้านการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

3.1.5 ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์กรด้านสภาพแวดล้อมทาง
กายภาพกับพฤติกรรมกาปฏิบัติงานของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยบรรยากาศองค์กรด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพมีความสัมพันธ์กับ

พฤติกรรมการทำงานของครูด้านการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการสนับสนุนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

7. การอภิปรายผล

การอภิปรายผลความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมการทำงานของครู ในจังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานดังนี้

1. ระดับบรรยากาศองค์การในโรงเรียน ในจังหวัดปัตตานี ตามความคิดเห็นของครูสายผู้สอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญรัตน์ แก้วลำหัด (2536 : บทคัดย่อ) พบว่า ครู อาจารย์ที่สอนอยู่ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีความรู้สึกต่อบรรยากาศองค์การในระดับเหมาะสมปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรศักดิ์ สงค์ปาน (2541 : บทคัดย่อ) พบว่า บรรยากาศองค์การในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดยะลา ส่วนใหญ่เป็นบรรยากาศแบบปิด รองลงมาเป็นบรรยากาศแบบเปิด บรรยากาศแบบอิสระและที่น้อยที่สุดคือบรรยากาศแบบสนิทสนม

ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ลักษณะของโรงเรียนซึ่งเป็นองค์การใหญ่แต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วยกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนจำนวนมาก ที่มีเป้าหมายร่วมกัน โดยแต่ละกลุ่มเครือข่ายแตกต่างกัน เช่น กระบวนการทำงานที่สืบเนื่องจากบริบทและปัจจัยอื่นที่แตกต่างกัน เช่น ลักษณะชุมชน วัฒนธรรม ประเพณีในชุมชน ลักษณะภูมิประเทศ คุณภาพผู้บริหาร คุณภาพครูในกลุ่มโรงเรียนเครือข่าย ฯลฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพของความรุนแรงในเหตุการณ์สามจังหวัดชายแดนใต้ที่ก่อตัวขึ้นตั้งแต่ปี 2547 จนกระทั่งถึงปัจจุบัน (ปี 2550) เหตุการณ์ความรุนแรงส่งผลกระทบต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า

1.1 ด้านนโยบายการบริหารจัดการ ตามความคิดเห็นของครูสายผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญรัตน์ แก้วลำหัด (2536 : 116) ที่กล่าวได้ว่า นโยบายการบริหารจัดการของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่ดำเนินอยู่นั้น ครู – อาจารย์มีความรู้สึกเหมาะสมแล้ว และมีการบริหารที่ให้ครู – อาจารย์มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ให้อิสระในการทำงาน ย่อมมีผลต่อบรรยากาศองค์การและประสิทธิภาพของงาน

ที่ผลเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากนโยบายการบริหารจัดการของโรงเรียนในจังหวัดปัตตานีด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางบริหารโรงเรียน การปฏิบัติงานตามแผนงานและโครงการ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของครูภายในโรงเรียน ซึ่งการดำเนินการ

เหล่านี้เป็นแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการเผยแพร่และดำเนินการโดยวางรากฐานแนวคิดดังกล่าว ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น สิ่งพิมพ์ วิทยุทัศน์เผยแพร่แก่ครูในทุกระยะเวลา ตลอดจนจัดอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานเพื่อสร้างฐานแนวคิดดังกล่าวให้แก่ผู้บริหารโรงเรียนและครูในทุกระยะเวลาสามารถนำแนวทางดังกล่าวลงสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังและดำเนินการมาเป็นระยะเวลานาน สอดคล้องกับแนวคิดของ รุ่ง แก้วแดง (2536 : 116) ที่กล่าวว่าถ้าโรงเรียนมีความพร้อมทั้งในเรื่อง ครู ผู้บริหาร ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาและทรัพยากรแล้ว ก็จะต้องมีการพัฒนาไปเป็นโรงเรียนในการกำกับของรัฐเพื่อความคล่องตัวมากขึ้น มีคุณภาพมาตรฐานตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกหน่วย โดยเฉพาะในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 1 และเขต 2 ได้ดำเนินงานประเด็นดังกล่าวมาเป็นเวลานานจึงส่งผลให้ครูมีความคิดเห็นว่าเป็นบรรยากาศองค์การดำเนินนโยบายการบริหารจัดการ ในโรงเรียนในจังหวัดปัตตานีอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านคุณลักษณะของผู้นำ ตามความคิดเห็นของครูสายผู้สอน

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สัมฤทธิ์ เพชรสังคุณ (2539 : 103) ได้ทำการศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา พบว่าส่วนใหญ่ใช้แบบนักพัฒนามากที่สุด รองลงมาคือแบบเผด็จการ ทั้งนี้เพราะเป็นแบบภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลมากมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาความสามารถในการจัดบรรยากาศในการทำงาน ทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความพึงพอใจสูงและอาจเป็นเพราะผู้บริหารในปัจจุบันได้รับการพัฒนาในด้านความรู้ ความเข้าใจในหลักการบริหารและทักษะของผู้บริหาร

เหตุที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา เรื่องแบ่งส่วนราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการบริหารจัดการและขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา พุทธศักราช 2546 ในสภาพการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดย ผู้บริหารที่มาจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กรมสามัญ(เดิม) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา สำนักงานการศึกษาเอกชน และอื่น ๆ มารวมกัน ทำให้การดำเนินงานและการจัดการให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียนจึงมีสิทธิและอิสระในการบริหารจัดการทรัพย์สิน งบประมาณ ฯลฯ มากขึ้น และผู้อำนวยการโรงเรียนในจังหวัดปัตตานีมีความสามารถในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงาน องค์กร และบุคคลต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีซึ่ง

สอดคล้องกับคำกล่าวของ พิชัย ไชยสงคราม (2542 : 54) ที่ได้กล่าวไว้ว่าผู้บริหารจะมีบุคลิกภาพ และการแต่งกายที่ดีแล้ว ยังต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีอัธยาศัยไมตรีกับบุคคลทุกเพศ ทุกวัย ทุกชนชั้น และสอดคล้องกับแนวคิดของ วันทนา เมืองจันทร์ (2543 : 13) ที่กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จทางการบริการสถานศึกษาว่า ผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จทุกคนจะเข้าสังคมกับบุคลากร อาจารย์ นักเรียน ประชาชน ได้เหมาะสม ผู้บริหารเหล่านี้มีความน่ารักที่ตรงความสุภาพ อ่อนน้อม ถ่อมตน มีมารยาทงามอย่างไทย ยังมีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับการดำรงตำแหน่ง สามารถวิเคราะห์งาน แผนงาน และโครงการที่ต้องปฏิบัติในแต่ละวันได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ สุรศักดิ์ ปาเฮ (2543 : 29) กล่าวว่า ผู้บริหารการศึกษาคควรมีคุณลักษณะคือ มองกว้าง ไกลอย่างต่อเนื่องและพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง ต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ สัมพันธ์กับแนวคิดของ ชีรเดช สุขโข (2543 : 40) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารนั้นต้องมีวิสัยทัศน์ที่ทำให้ตนเองเป็นผู้ที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา และสามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นล่วงหน้าได้ และอำนวยความสะดวกในการประสานงาน เพื่อที่จะให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาทำงานร่วมกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 25-26) กล่าวว่า ทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการทำงานร่วมกับคนอื่นอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือในการทำงาน การสร้างแรงจูงใจพัฒนางาน ยอมรับการเปลี่ยนแปลง ลักษณะของผู้บริหารได้แก่ มีความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น อารมณ์ขัน มองโลกในแง่ดี มีคุณธรรม ไม่เอาเปรียบผู้อื่นและคอยปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเสมอ จึงทำให้ด้านคุณลักษณะของผู้นำในโรงเรียนในจังหวัดปัตตานีอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านวิทยาการที่ใช้ในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูสายผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา ภู่วรรณ (2534 : 87) พบว่า ปัญหาในการใช้คอมพิวเตอร์ประการหนึ่งคือจำนวนคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้งานและใช้สอนนักเรียนและยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการใช้งาน จากการวิจัยพบว่า สัดส่วนจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ต่อจำนวนนักเรียนคือ 1 : 7 นับว่าเป็นปัญหากับโรงเรียนและครูผู้สอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาณี มีคุณุช (2534 : 125) พบว่า ปัญหาด้านบุคลากรคือ ขาดบุคลากรด้านเทคนิคมาก ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถที่จะใช้งานคอมพิวเตอร์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 208-209) ได้กล่าวไว้ว่า ฝ่ายบริหารสถานศึกษาจะต้องเข้าใจสื่อการสอน ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญ โดยการให้การสนับสนุนและส่งเสริม ช่วยจัดและอำนวยความสะดวกในการจัดบริการสื่อการสอน ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ ฌ ลำพูน (2534 : ๑) ที่กล่าวว่าควรจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรและพัฒนาแบบเรียน วิธีสอนให้มากที่สุด เพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรในการ

ถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะสื่อการเรียนการสอนจะทำให้นักเรียนเข้าใจในบทเรียนได้รวดเร็วขึ้นและใช้เวลาในการสอนน้อยลง

ที่ผลเป็นเช่นนี้เพราะ นุศลากรในโรงเรียนในจังหวัดปัตตานีได้แก่ ผู้บริหาร ครู และนักเรียนขาดความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยี ขาดการสนับสนุนในการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการสอน การประดิษฐ์คิดค้นสื่อการเรียนการสอน วิธีการสอนและแนวคิดใหม่ ๆ ทางการศึกษาให้แก่ครูในโรงเรียน และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ สมบูรณ์ สงวนญาติ (2534 : 55) ที่กล่าวถึง การบริหารสื่อการเรียนการสอน เป็นการวางแผนดำเนินการจัดหา จัดทำ ระเบียบจัดให้บริการ รวมทั้งการแนะนำและส่งเสริมการใช้ ตลอดจนการควบคุมดูแลรักษา ซ่อมแซม และติดตามประเมินผล สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 24) ได้ระบุว่า โรงเรียนต้องศึกษาวิธีการวิเคราะห์ และประเมินสื่อการเรียนรู้อันจัดทำขึ้นเอง และที่เลือกนำมาใช้ ประกอบการเรียนรู้ และจากแนวคิดของ สมพร จารุณี (2547 : 37-38) ได้กล่าวถึงสื่อการเรียนรู้อันมีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้ ลักษณะของสื่อการเรียนรู้อันจะนำมาจัดการเรียนรู้ควรมีความหลากหลาย ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่ออื่น ๆ ซึ่งช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณค่า น่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตาม เข้าใจง่ายและรวดเร็วขึ้น รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง สอดคล้องกับแนวคิดของ อุมพร บุญญาวิโรจน์ (2547 : 9) ที่ได้กล่าวถึงการใช้สื่อการสอนประเภทปริศนาคำทาย ทำให้นักเรียนได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล เหมาะสำหรับนักเรียนที่จะเรียนรู้ เพราะได้คิด วิเคราะห์ หาสาเหตุ อาจมีสาเหตุอันเนื่องมาจากโรงเรียนในจังหวัดปัตตานีส่วนใหญ่อยู่ห่างไกล ทำให้การเดินทางของวิทยากรในการมาให้ความรู้ไม่ค่อยสะดวกในด้านการเดินทางและในด้านความปลอดภัยของวิทยากร ประกอบกับขาดงบประมาณที่จะนำมาใช้ในการจัดอบรมให้ความรู้

1.4 ด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ ตามความคิดเห็นของครูสายผู้สอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ แพรม่วง (2541 : บทคัดย่อ) พบว่า ระดับความพึงพอใจของครู อาจารย์และนักศึกษา ที่มีต่อการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัย ประเวศ รัตนวงศ์ (2539 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาผลกระทบของการดำเนินงาน ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขึ้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่า ด้านการจัดสวัสดิการครูมีขวัญและกำลังใจในการทำงานเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้ ไม่มีมาตรการใดหรือว่านโยบายใดที่จะส่งเสริมสวัสดิการให้กับครูเพิ่มขึ้น

ที่ผลเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ครูในโรงเรียนในจังหวัดปัตตานีหลายคนที่มีปฏิบัติหน้าที่ด้านงานสอนเป็นงานหลัก และมีงานในหน้าที่หลายอย่างเป็นทั้งเจ้าหน้าที่ธุรการ เจ้าหน้าที่พัสดุ เจ้าหน้าที่การเงิน เจ้าหน้าที่โครงการอาหารกลางวัน ครูอนามัยโรงเรียน และหน้าที่อื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของยนต์ ชุ่มจิต (2542 : 262) และพิชัย ไชยสงคราม (2542 : 22-27) ที่กล่าวว่า หน้าที่และความรับผิดชอบของครูจะต้องดำเนินงานทั้งด้านการสอน และสนับสนุนสายการบริหาร และครูมีความรู้ดีกว่าตนเองได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เท่าเทียมกัน เมื่อเกิดความขัดแย้งในกลุ่มครูด้วยกันก็ได้รับการปฏิบัติที่ไม่ยุติธรรมเท่าที่ควร ตรงกับแนวคิดของ นิพนธ์ ชูช่วยสุวรรณ (2534 : 90) ที่กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน และความพึงพอใจในการทำงานของครูมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน โดยผู้อำนวยการจะให้การสนับสนุนการทำงานของครู กำหนดเป้าหมายของงานให้ชัดเจนและอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องตามทฤษฎีของมาสโลว์ได้กล่าวไว้ว่า คนเป็นสัตว์อย่างหนึ่งที่มีความต้องการ และความต้องการของคนก็ไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อความต้องการอย่างหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นก็เกิดขึ้นทันที จึงอาจเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ความพอใจในการปฏิบัติงานของครูอยู่ในระดับปานกลาง

1.5 ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ตามความคิดเห็นของครูสายผู้สอนอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณรงค์ ณ ลำพูน (2534 : บทคัดย่อ) เรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการขยายการศึกษาเป็น 9 ปี พบว่า การใช้สถานที่เพื่อเป็นแหล่งศึกษาและฝึกงานของนักเรียน ไม่มีการวางแผนไว้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลให้เกิดบรรยากาศองค์การที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนของครู และนักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีระยุทธ รัชชะ (2546: บทคัดย่อ) จากการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พยอม แพรกรมวง (2537 : บทคัดย่อ) จากการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดี

เหตุผลที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจาก สถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันซึ่งมีโรงเรียนถูกเผาทำลายและยังทำร้ายครู ทำให้สภาพการจัดการเรียนการสอนตกอยู่ในภาวะที่ยากลำบาก สถานที่ให้บริการในโรงเรียนในจังหวัดปัตตานีจึงมีไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้งาน บางโรงเรียนขาดห้องปฏิบัติการ หรือถึงแม้จะมีห้องปฏิบัติการแต่ก็ยังขาดแคลนด้านอุปกรณ์การทดลองที่จำเป็น สอดคล้องกับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี (2550: ออนไลน์) ที่ได้เสนอข่าวเหตุเพลิงไหม้โรงเรียนบ้านโคกคั่นสะตอ ในจังหวัดปัตตานี พบว่าเพลิงไหม้อาคาร

พร้อมอุปกรณ์การเรียนการสอน จึงทำให้อาคารสถานที่ให้บริหารในโรงเรียนมีไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้งาน

2. พฤติกรรมการปฏิบัติงานของครูในจังหวัดปัตตานี ตามความคิดเห็นของครูสายผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

2.1 ด้านการสอนของครู ตามความคิดเห็นของครูสายผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของโกวิท สือกิจนา (2538 : 113) ที่ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูคณิตศาสตร์ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูง ครูมีพฤติกรรมการเตรียมการสอนอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจริญศรี สิดิ (2545 : 89) ได้ทำการศึกษาพบว่า ความชำนาญด้านการสอนของครูจะเพิ่มขึ้นตามประสบการณ์ในการสอน และยังมีงานวิจัยของศิริัญญา ศรีประมวล (2549 : 87-90) ที่ทำการศึกษาประสิทธิภาพการสอนของครู พบว่า เพศ วุฒิ และขนาดของโรงเรียน ไม่มีผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู แต่ประสบการณ์ในการสอนมีผลต่อประสิทธิภาพการสอนทำให้มีความสามารถในการสอน การสนใจผู้เรียนและมีความรู้ในเนื้อหามากขึ้น ซึ่งใกล้เคียงกับงานวิจัยของฉวีวรรณ ฉิมเรือง (2545 : 110) ที่ได้ค้นพบว่า การสอนแบบร่วมมือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงกว่าการสอนตามคู่มือครู เนื่องจากการสอนแบบร่วมมือเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้นักเรียนเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ครูในโรงเรียนในจังหวัดปัตตานีได้รับการส่งเสริมเพื่อการพัฒนาบุคลากรให้มีตำแหน่งสูงขึ้น และโรงเรียนต้องได้รับการประเมินการประกันคุณภาพตามมาตรา 47 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ที่กำหนดให้มีการประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก สอดคล้องกับ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองพัทลุง (2538 : 1-5) ที่ได้ดำเนินการพัฒนาครูสายผู้สอนในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่งผลให้พฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 21-22) ได้จัดทำแนวทางการกระบวนการเรียนรู้ไว้ว่า การเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ควรมีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกายและสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจและความสามารถของผู้เรียนดังนั้นครูในจังหวัดปัตตานี จึงได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อมในงานด้านการสอนอยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านสนับสนุนการสอน ในจังหวัดปัตตานี ตามความคิดเห็นของครูสายผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พินิจ สังข์พันธ์ (2540 : 101)

ที่กล่าวว่างานสนับสนุนการสอนควรส่งเสริมให้มีโครงการหรือกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ เกิดขึ้นในโรงเรียนตามความเหมาะสมตามสภาพการณ์ของโรงเรียน เพื่อช่วยให้งานด้านการสอนสำเร็จได้อย่างสมบูรณ์

ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อภิปรายได้ว่าครูสายผู้สอนในโรงเรียนในจังหวัดปัตตานีให้ความร่วมมือกับคณะครูในโรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรทุกครั้ง สอดคล้องกับแนวคิดของสมเดช สีแสง (2539 : 608) ที่ได้แสดงทัศนะไว้ว่างานหลักสูตรนั้นเกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกระดับโรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติ ที่สำคัญที่สุดต้องมีการปรับปรุงหลักสูตรและพัฒนาการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา และครูส่งผลงานหรือกิจกรรมของนักเรียนเข้าประกวดหรือแสดงในโอกาสต่าง ๆ เป็นประจำ ครูร่วมงานของบุคคลในชุมชนตามโอกาสอันควร เช่น งานแต่งงาน และยังได้รับการพัฒนาซึ่งจัดขึ้นโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นประจำ นอกจากนี้ในจังหวัดปัตตานียังมีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี จัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนในโรงเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมเช่น กิจกรรมวันเด็ก กิจกรรมวันวิทยาศาสตร์แห่งชาติ กิจกรรม ม.อ. วิชาการและกิจกรรมทางวิชาการอื่น ๆ อีกมากมายจึงส่งผลให้ครูในจังหวัดปัตตานี สามารถจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ส่งผลงานหรือกิจกรรมนักเรียนเข้าประกวด หรือแสดงในโอกาสต่าง ๆ เป็นประจำ

2.3 ด้านการพัฒนาตนเองของครูในจังหวัดปัตตานี ตามความคิดเห็นของครูสายผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษม พึ่งกิตติกุล (2538 : บทคัดย่อ) ที่ค้นพบว่าการนิเทศการสอนมีส่วนส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเอง โดยสนับสนุนให้ครูลาศึกษาต่อและเข้าร่วมประชุมอบรมในงานหรือโอกาสต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ที่ผลเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะครูในโรงเรียนในจังหวัดปัตตานี ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ให้ครูได้มีโอกาสในการลาศึกษาต่อ ยังมีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี ที่เปิดโอกาสให้ครูได้เข้ารับการลาศึกษาต่อ ทั้งในภาคปกติ ภาคสมทบ ยังมีศูนย์วิทยบริการแก่ครูในการค้นคว้าหาความรู้ และมีห้องสมุดสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ในจังหวัดปัตตานีที่เปิดให้บริหารแก่ครูได้เข้าไปศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง

3. ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การในโรงเรียนกับพฤติกรรม

การปฏิบัติงานของครู ในจังหวัดปัตตานี โดยตั้งสมมติฐานไว้ว่าบรรยากาศองค์การในโรงเรียนกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานของครู ในจังหวัดปัตตานี มีความสัมพันธ์กันทางบวก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้จากบรรยากาศองค์การในโรงเรียนทั้ง 5 ด้าน พบว่าด้านคุณลักษณะของผู้นำ ด้านวิทยาการที่ใช้ในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับ

ค่อนข้างสูง ด้านนโยบายการบริหารจัดการ ด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ มีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุวรรณ พุทธิบัณฑิต (2537: 94) พบว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจทั้ง 15 ด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชาญชัย ชื่นพระแสง (2537: 94) พบว่า ปัจจัยสนับสนุนพฤติกรรมขององค์การมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมขององค์การในโรงเรียนประถมศึกษา มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง

ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะครูในโรงเรียนในจังหวัดปัตตานี มีทัศนคติทางบวกกับพฤติกรรมการปฏิบัติงาน ถ้าครูอยู่ในบรรยากาศที่สอดคล้องกับความต้องการแล้ว ก็ทำให้ครูมีพฤติกรรมในการปฏิบัติงานที่ดี มีประสิทธิภาพมากขึ้น แล้วจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและคุณภาพทางการศึกษาในที่สุด ดังนั้นหน้าที่ของผู้บริหารคือต้องสร้างบรรยากาศที่ทำให้ครูรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญภายใต้องค์การนั้น ๆ เนื่องจากผู้นำมีอิทธิพลต่อบุคคลในองค์การ สามารถชี้แนะ ควบคุม วางแผน และแก้ปัญหาในการทำงานเพื่อให้องค์การประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งตามที่อากม วัชโรสง (2547 : 44) กล่าวถึงทฤษฎีคุณลักษณะของผู้นำ เชื่อว่าไม่ได้ติดตัวมาแต่กำเนิด แต่สามารถเกิดขึ้นโดยการเรียนรู้และประสบการณ์ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับผู้นำ ส่วนผู้นำในโรงเรียนต้องเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน ปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่าง

8. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยพบว่าบรรยากาศขององค์การมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานของครูในจังหวัดปัตตานี สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ได้ดังนี้

1.1 ผลการวิจัยระดับบรรยากาศขององค์การ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง เพื่อส่งเสริมให้บรรยากาศขององค์การในโรงเรียนดีขึ้น ต้องเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการปฏิบัติงานให้มาก ในส่วนของผู้อำนวยการโรงเรียนต้องมีการวิเคราะห์งาน แผนงาน โครงการและปัญหาก่อนที่จะปฏิบัติในแต่ละวัน และให้การสนับสนุนครูให้มีความรู้ในเรื่องของการผลิตสื่อ และเทคนิควิธีการสอน ควรเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูเป็นประจำ เพื่อเป็นการส่งเสริม กระตุ้นให้ครูได้นำความรู้มาใช้ในการคิดค้นสื่อใหม่ ๆ มาใช้ประกอบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พยายามสร้างความรู้สึที่ดีให้กับครูว่าตนเองได้รับความยุติธรรม

และควรปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ควรร่วมกันจัดหาสถานที่ให้บริการให้มีเพียงพอต่อความต้องการใช้งานของครู เช่น จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ภายในบริเวณโรงเรียน มีห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด

1.2 ผลการวิจัยระดับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานของครู พบว่า พฤติกรรมการปฏิบัติงานของครู อยู่ในระดับมาก เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานดียิ่งขึ้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรมีการใช้สื่อประกอบทุกครั้ง เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจในเนื้อหาวิชาได้เร็วขึ้น ในการจัดกิจกรรมควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีอิสระในการเลือกที่จะปฏิบัติและให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง แล้วครูต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติเพื่อทราบความก้าวหน้า และรายงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ในด้านการพัฒนาตนเองของครู ควรเปิดโอกาสให้ครูได้ไปทัศนศึกษาออกสถานที่ เพื่อหาความรู้เพิ่มเติมแล้วนำความรู้ที่ได้รับมาปรับปรุงใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

1.3 บรรยากาศองค์การโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานของครูในทางบวกค่อนข้างสูง ด้านคุณลักษณะของผู้นำ ด้านวิทยาการที่ใช้ภายในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ดังนั้น ผู้อำนวยการต้องค้นคว้าหาความรู้ในกับตนเองอยู่เสมอ จะได้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่ง ทำให้เป็นที่เชื่อถือของบุคคลทั่วไป และต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถติดต่อประสานงานกับบุคคลต่าง ๆ ได้ มีความพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก ผู้ได้บังคับบัญชาอย่างเต็มที่ และต้องนำวิทยาการใหม่ ๆ มาปรับใช้ในโรงเรียนเพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่งเสริมให้ครูประดิษฐ์คิดค้นสื่อการเรียนการสอน วิธีการสอนใหม่ ๆ โดยการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการสอน การผลิตสื่อการสอนและแนวความคิดใหม่ ๆ ทางการศึกษาแก่ครูในโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาพฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษาด้วย

2.2 ควรศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานของครูในจังหวัดใกล้เคียงด้วย เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่ได้มาทำการศึกษาเพิ่มเติม

2.3 ควรหาปัจจัยในการพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานของครู เพื่อที่จะได้นำปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานของครูมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานของครูให้ดียิ่งขึ้น